

29 февруари: няма такава дата! Или има?

Новини | Наука | на 29.02.2024 04:00 | от Зорница Христова

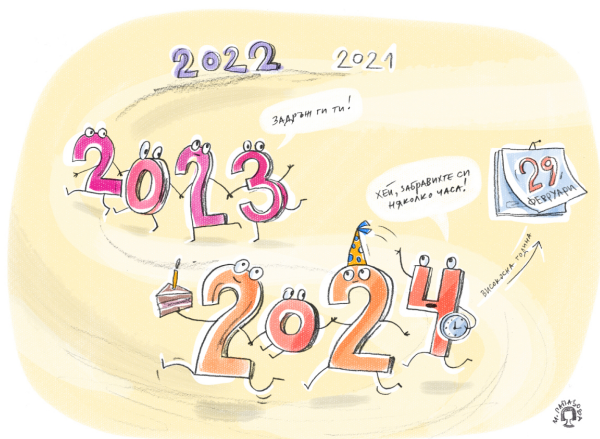
Защо говорим за това?

Погледни датата на днешната статия.
29 февруари!

Можеш ли да си спомниш какво си правил на тази дата миналата година?
Мммм... не?

Защото миналата година такава дата нямаше. И през 2022 г. също нямаше. И през 2021 г. Сигурно си мислиш: що за странна шега е това! Как може един ден ту да го има, ту да го няма? Нали днешният ден си е тук - слънцето изгря, отидох на училище, учим си с програмата за четвъртък... момент! Нали няма да вземе да се появи осми ден от седмицата? И ако да, учебен или неучебен ще е той?

Спокойно. Сега ще разкрием мистерията на появяващата се и изчезваща дата.
На загадъчния 29 февруари.

Първо ще припомним нещо, което вече знаеш.

Едно денонощие е времето, през което Земята се завърта около оста си. Датата, разбира се, важи за цялото денонощие. Не само за деня - светлата част на денонощието, когато ние специално можем да видим Слънцето.

Един месец е времето, за което Луната обикаля Земята. Това не е съвсем точно, има разлика между лунен и календарен месец.

Една година е времето, за което Земята обикаля около Слънцето.

Тези три начина на отброяване на времето са много удобни. Затова се използват от древни времена. Разбира се, отначало хората понятие си нямали, че Земята обикаля Слънцето, нито къде точно е тя в тази обиколка. Виждали обаче, че се повтарят едни и същи сезони, например в по-голямата част на Европа - "пролет, лято, есен, зима". Така започнали да отброяват годините.

А годините се опитали да разделят на по-малки парчета време. Най-удобни за целта били месеците и дните - защото всеки вижда Луната (и дали е пълна, полумесец и пр.) и всеки вижда, че е дошъл нов ден. Много било удобно така: от голямото (годината) към средното (месеца) и малкото (деня). И сега записваме датата така: ден, месец, година.

Има обаче един проблем.

В една година НЕ СЕ събират ТОЧЕН брой дни. Това станало ясно, когато хората почнали да наблюдават добре звездите и да изчисляват годината спрямо тях, а не според "пак стана горещо, значи пак е лято, мина и тази година".

Когато разделили една астрономическа година на броя на дните... получило се нещо странно. 365 дни И НЯКОЛКО ЧАСА!

Сега... щяло да бъде малко смешно да броят новата година веднъж от полунощ, веднъж от 6 часа през нощта, веднъж от 12 на обяд. Затова решили да си "спестяват" тези часове и веднъж на четири години да "прибавят" към календара една цяла нова дата. Добавяли я към месец февруари, който и без това бил най-къс.

Така че нека поясним.

Три години поред февруари има само 28 дни.

На четвъртата година има един ден повече. Значи тогава има 29 февруари. Такава година се нарича "високосна".

После отново следват три години, през които февруари пак ще има 28 дни.

И после пак високосна година, с по 29.

И пак отначало.

А защо месеците имат различен брой дни?

Ами... пробвай да разделиш 365 (броя на дните в годината) на 12! Получава се... 30 дена и 416 хилядни от деня! Тоест 30 дни и малко по-малко от половин ден. Пак става смешно - не може новият месец да почва в единайсет на обяд, нали? Затова решили да редуват месеците - веднъж с 31 дни, веднъж с 30, но понеже пак не ставало точно, февруари останал по-късичък.

Това сигурно са някакви модерни приумици, нали така?

Неее! Всъщност нашият календар идва още от времето на Древния Рим и по-точно на император Цезар! Разбира се, оттогава насам има разни напасвания, но принципът на високосната година - тази с 29 февруари - е точно оттогава. Ето [тук](#) ти разказахме повече за римляните и тяхното "човъркане" по календара.

Иииии, разбира се, пригответи се за шеги!

Днешните хора наистина обичат дати, годишнини от дати и какво ли не още! И най-важната дата - своя собствен рожден ден. Това е датата, на която си се родил... и възрастта ти се изчислява според броя на рождените ти дни... броя на повторенията на тази дата... нали така?

Ако си роден на 29 февруари... ще имаш рожден ден веднъж на четири години. Значи... ако си роден на 29 февруари 2020 г., сега би трябвало да празнуваш рожден ден за пръв път... и да станеш на една годинка, нали така? А през 2060 г. ще си само на 10?

Не, не се получава така, за жалост. Календарът е удобен начин да пресмятаме времето, но той не ни помага да го управляваме. Още по-малко пък може да влияе на начина, по който тялото ни расте, променя се и един ден остарява. Жалко, би било хитро!

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
</book/3714-29-i-fevruari-nyama-takava-data-ili-ima>

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени

